

KOP D'R VEUR!
NEDERLAND ALS VOLKSHUIS

HJ SCHOO-LEZING

Deel 1: Meindert Fennema, *Geldt de vrijheid van meningsuiting ook voor racisten?* (2009)

Deel 2: Frans Vera, *Is natuur een constructie?* (2010)

Deel 3: Frits Bolkestein, *De Goede Vreemdeling* (2011)

Deel 4: Thierry Baudet, *Pro Europa dus tegen de EU* (2012)

Deel 5: Mark Rutte, *Nederland bij de tijd: verandering voor zekerheid* (2013)

Deel 6: Frans Timmermans, *De oostgrens van Europa. Met realpolitik idealen verwezenlijken* (2014)

Deel 7: Ahmed Aboutaleb, *De roep van de stad* (2015)

Deel 8: Edith Schippers, *De paradox van de vrijheid* (2016)

Deel 9: Sybrand Buma, *'Verwarde tijden!' die om richting vragen* (2017)

Deel 10: Peter Altmaier, *Rots in de branding of blaadjes in de wind?* (2018)

Deel 11: Wopke Hoekstra, *Het land van morgen* (2019)

Deel 12: Klaas Knot, *Samen sterker uit de crisis* (2020)

Deel 13: Sigrid Kaag, *De roeping van mijn generatie* (2021)

Deel 14: Dilan Yeşilgöz-Zegerius, *Doen wat nodig is om onze democratische rechtsstaat te beschermen* (2022)

Deel 15: Caroline van der Plas, *Kop d'r veur! Nederland als Volkshuis* (2023)

CAROLINE VAN DER PLAS

Kop d'r veur! Nederland als Volkshuis

HJ SCHOO-LEZING 2023

Eerste druk: september 2023

Dit boek bevat de volledige tekst van de vijftiende HJ Schoo-lezing die Caroline van der Plas maandagavond 4 september 2023 heeft gehouden in de Rode Hoed in Amsterdam.

© Uitgeverij EW 2023

© Caroline van der Plas

Redactie: Tonny van Winssen

Omslagconcept: Peter ter Mors

Boekverzorging: jooZt Mattheij

Foto auteur: Tweede Kamer

Druk: Wilco, Amersfoort

Uitgeverij EW, Postbus 11, 1110 AA Diemen

Bestellen: www.tijdschriftnu.nl/ew

ISBN: 978 94 634 8114 4

NUR: 697

INHOUD

Voorwoord 7

Caroline van der Plas: HJ Schoo-lezing 2023:

Kop d'r veur! Nederland als Volkshuis 13

Over de HJ Schoo-lezing 63

Register 67

Over de auteur 71

VOORWOORD

De redactie van *EW* is Caroline van der Plas zeer erkentelijk dat ze dit voorjaar direct instemde om in september de vijftiende HJ Schoo-lezing te houden. Zoals we ook dankbaar zijn voor haar genereuze toestemming om deze lezing in boekvorm uit te geven.

7

Dat we haar dit voorjaar vroegen, lag natuurlijk enigszins voor de hand. Hoewel zij sinds 31 maart 2021 met slechts één zetel de BoerBurgerBeweging in de Tweede Kamer vertegenwoordigt, stond ze al een tijd hoog in de peilingen. Vervolgens wist de BBB met haar als boegbeeld een nooit eerder vertoonde prestatie te leveren door bij de verkiezingen voor de Provinciale Staten van maart dit jaar in alle twaalf provincies de grootste te worden. Waarna de BBB met zestien zetels ook de grootste fractie kon vormen in de Eerste Kamer.

Deze ongekende winst maakte van Caroline van der Plas een toonaangevend politicus in Den Haag. Dat was ze al, maar nu met zetelmacht in de Eerste Kamer. Van-

zelfsprekend is dan de vraag hoe zij de toekomst van Nederland ziet en hoe ze haar plannen daarvoor wil realiseren. Dit voorjaar leken de reguliere verkiezingen voor de Tweede Kamer nog ver weg en in die twee jaar kon nog van alles gebeuren, maar dat maakte deze vragen niet minder urgent.

8 Vandaar dat dit voorjaar onze uitnodiging, die zo welwillend in ontvangst werd genomen, de deur uitging. Na de val van het vierde kabinet-Rutte begin juli, zijn deze vragen alleen maar urgenter geworden. Normaal gesproken begint het politieke jaar na het zomerreces met de HJ Schoo-lezing, maar nu, is het vermoeden, figureert de lezing ook als startschot voor de campagne voor de verkiezingen van woensdag 22 november. In elk geval was de zaal in de Rode Hoed in Amsterdam snel uitverkocht.

Voor de goede orde: de redactie van *EW* heeft geen bemoeienis met de inhoud van de HJ Schoo-lezing. Ze organiseert deze slechts zo rond de eerste dinsdag van september. Wel wijzen we de spreker op de thema's die de naamgever van de lezing, HJ Schoo, bezighielden, maar het staat de spreker uiteraard geheel vrij daaraan een eigen invulling te geven. Dat kan ook makkelijk, want de nieuwsgierige geest Schoo bemoeide zich in zijn artikelen, essays en columns met vrijwel alle aspecten van de samenleving.

HJ Schoo, die in 2007 op 61-jarige leeftijd overleed,

was van 1993 tot en met 1999 succesvol als hoofdredacteur van *Elsevier Weekblad*. Daarna was hij precies een jaar adjunct-hoofdredacteur van *de Volkskrant* en vervolgens uitgever van *Vrij Nederland* en *Opzij*, terwijl hij tot zijn vroege dood als columnist en essayist verbonden bleef aan *de Volkskrant*.

Met Caroline van der Plas hebben in totaal drie lijsttrekkers bij de komende verkiezingen de HJ Schoolzing gehouden. Naast Caroline van der Plas zijn dat Frans Timmermans in 2014 en Dilan Yeşilgöz-Zegerius in 2022. De naamgever van de lezing had dit nooit kunnen bevroeden, maar hij zou het ongetwijfeld prachtig hebben gevonden.

Amsterdam, 21 augustus 2023,
Arendo Joustra, hoofdredacteur EW

HJ SCHOO-LEZING 2023

CAROLINE VAN DER PLAS

Kop d'r veur! Nederland als Volkshuis

Dames en heren, beste familie van Hendrik Jan Schoo, 13
Fijn dat u hier allemaal in groten getale bent gekomen om deze vijftiende HJ Schoo-lezing bij te wonen. Ik ben enorm trots dat ik deze lezing vandaag voor u mag geven. Mensen die het podium van de Rode Hoed ongepast vinden voor zo'n 'simpele' vrouw uit Deventer, hebben pech en die adviseer ik lekker ergens op een terras te gaan zitten en een boek te lezen. Of lekker te gaan netflixen. Dan kunnen wij er hier een mooie avond van maken.

Dank aan *Elsevier Weekblad*, dat het mij deze mooie kans wel geeft en dat ik in de voetsporen mag treden van vele grote namen. HJ Schoo stond pal voor de vrijheid van meningsuiting. Of zoals journalist Marc Chavannes jaren geleden over HJ Schoo schreef: 'Hij wilde de anderen, die vaak de toon zetten, tot de laatste Godvrezende Barbecueënde Oranjeklant, ten diepste doorgronden. Zonder een spoor van minachting.'

Beste familie Schoo en aanverwanten, morgen is het precies zestien jaar geleden dat uw geliefde Hendrik Jan overleed. Ik wil u sterkte wensen en hoop dat u vele mooie herinneringen kunt delen, morgen. Het is mooi dat we hem elk jaar rond zijn overlijdensdatum op deze manier met zijn allen kunnen herdenken.

14

Vandaag, 4 september, is het precies 69 jaar geleden dat in Assen het standbeeld van Bartje werd onthuld. Bartje – ‘Ik bid niet veur brune bon’n’ – groeide op in armoede op het Drentse platteland en was een echte kwajongen. Toen Willy van Hemert de verhalen bewerkte voor een televisieserie, werden de rollen gespeeld door mensen die in Drenthe geboren zijn en de dialogen werden in de streektaal gevoerd. De dialogen werden ondertiteld in het Algemeen Beschaafd Nederlands. Prachtig hoe heel Nederland via de boeken van Anne de Vries en de tv-serie van Willy van Hemert, en via Bartje zo kennismaakte met de regio, de streektaal en de gebruiken in de regio. Trots is Drenthe nog altijd op Bartje, die net als HJ Schoo elk jaar nog wordt geëerd. In het geval van Bartje op de tweede zaterdag in september met een verjaardagsfeest op het Koopmansplein in Assen. Elk jaar viert hij daar zijn twaalfde verjaardag.

Trots zijn de Drentenaren ook nog op hun Bartje. In menige huiskamer staat een miniatuurbeeldje van

hem. En trots is Nederland ook op Bartje, die zelfs is vereeuwigd in Madurodam. Trots mogen wij zijn op onze iconen en helden.

En niet alleen op iconen en helden als Bartje. Trots moeten we zijn op de niet-zichtbare iconen. Trots moeten we zijn op onze helden die niet een eigen tv-serie of een standbeeld krijgen. De vakmensen, zoals de automonteur, de schilder, de bouwers, de lassers, de buschauffeurs, de mkb'ers en andere ondernemers die ons land draaiende houden. De mensen, zoals politieagenten en militairen, die ons land veilig houden. En mensen zoals onze boeren, tuinders, telers en vissers die dagelijks zorgen voor ons voedsel. De mensen die onze zieken, gewonden, gehandicapten en ouderen verzorgen en verplegen. De mensen die onze zieken weer beter maken. De mensen die ervoor zorgen dat onze kinderen onderwijs krijgen.

Deze mensen hoeven zelf niet per se een standbeeld of een tv-serie. Deze mensen vragen niet veel van ons. Zij vragen alleen dat wij ze serieus nemen. Dat wij ze zien en horen. Niet alleen in campagnetijd.

Altijd.

Mensen zijn geen dossiers. Mensen zijn geen spreadsheets. Of zoals het helaas, op 17 juli 2014 bij de verschrikkelijke MH17-moordaanslag samen met zijn vrouw en dochter, omgekomen Eerste Kamerlid Willem